

We work across borders in the project
Girku SOS

DEVELOPING A HELPLINE IN SAMI LANGUAGE

Want to know more?
www.interregaurora.eu

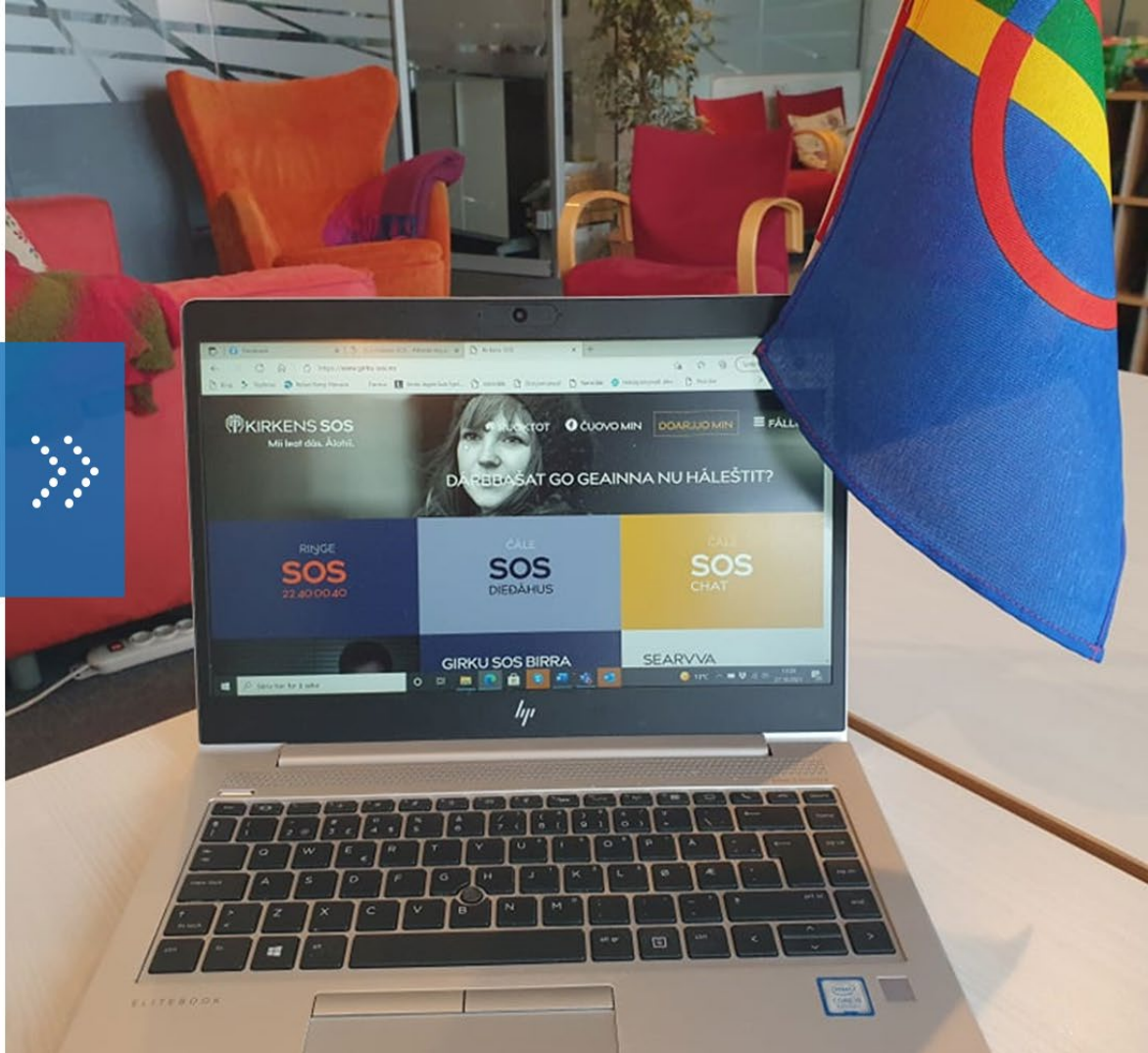

Interreg

Co-funded by
the European Union

Aurora

Bakgrund

NORGE:

Språkreglerna i samelagen säger att norska och samiska (inklusive sydsamiska, lulesamiska, nordsamiska) är likvärdiga språk i Norge. Av samelagen följer att särskilda bestämmelser gäller inom ett särskilt "förvaltningsområde" för samiska språket, där norska och samiska behandlas lika. 11 kommuner och 1 landskommun ingår i förvaltningsområdet.

SVERIGE:

17 kommuner ingår i det samiska förvaltningsområdet. Här har invånarna bland annat rätt till utbildning och äldreomsorg på samiska.

FINLAND:

Finland har inte ett separat samiskt (språk)förvaltningsområde, men samiska har officiell status i 3½ kommuner: Utsjok, Enare och Enontekis, samt norra delen av Sodankylä.

INTERNATIONELL:

Internationellt skyddas samiska språk av bland annat Nordiska språkdeklarationen och European Charter for Regional and Minority Languages.

Skoldirektören i Finnmark 1920

«Lappene har verken hatt evne eller vilje til å bruke sitt språk som skriftspråk. (...) De få individene som er igjen av den opprinnelige lappiske folkestammen er nu så **degenerert** at det er lite håp om nogen forandring til det bedre for dem. De er håpløse og hører til Finnmarkens mest **tilbakesatte** og **usleste** befolkning og skaffer den største kontingent herfra til vore **sindsykeasyler** og **åndsvakeskoler**»

(Eriksen og Niemi, 1980: 258)

Statsminister Johan Sverdrup (1816-1892): «den eneste redning for lapperne er å absorberes av den norske nasjon»

FORSKNING.NO

– Det er fint og eksotisk med samer så lenge vi bare joiker
Fordommer og hets mot samer har eksistert i generasjoner. Nå tar ...

ifinnmark.no

(+) Samefiendtlig 17. mai for Anna Ellinor (23): – Følte meg som et sirk...
Anna Ellinor Hansrud (23) hadde flere ubehagelige opplevelser fordi hun gikk i kofte på nasjonaldagen.

Magnus (5) gledet seg til 17. mai – skal ha blitt møtt med hets i barnehagetorget

Iført kofte og med det samiske flagget var Magnus (5) klar for å gå i barnehagetorget i Bodø. Det ble ikke en hyggelig opplevelse.

Alexander Kjønso Karlsen
Journalist

Publisert 17. mai 2022 kl. 17:08
Oppdatert 17. mai 2022 kl. 17:58

Man er ikke alltid en klovn selv om man går sine egne veier!

Ingen skal bli utsatt for netthets, uansett hvem du er eller hva du mener

#STOPP NETTHETS

Själv mord i Sapmi

Psykologspesialist Anne Silviken, SANKS:
"Själv mordstalen bland invånarna i Arktis har ökat dramatiskt, till epidemiska nivåer under senare delen av 1900-talet och är utan tvekan ett av de största folkhälsoproblemen i den arktiska världen."

"Själv mordsproblematiken bland urbefolkningar måste ses i samband med historiska trauman som kolonisering, (förnorskning) och snabba samhällsförändringar. Konsekvenserna av historiska trauman kan föras vidare i flera generationer, komplexiteten är stor och förnorskningens processen får till exempel fortfarande stora konsekvenser för den samiska befolkningen i Norge."

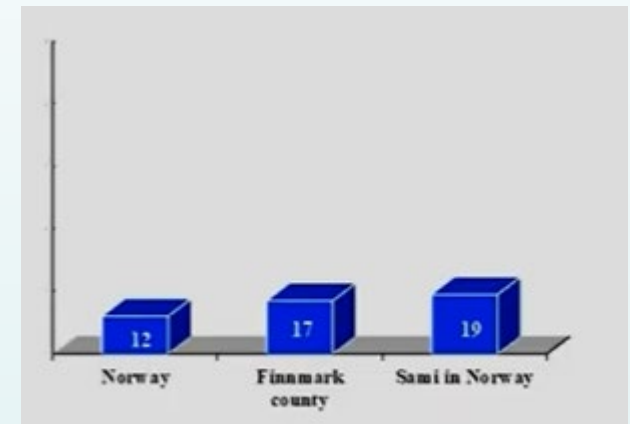
Plan för suicidprevention bland samer i Norge, Sverige och Finland . Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus (SANKS) og Samerådet (2017).

Syftet med planen är att fokusera på frågan om självmord bland samer, att informera om forskningsrön och annan viktig kunskap samt att inspirera till diskussion och handling både inom och utanför det samiska samhället. Strategierna ska ses som rekommendationer till alla samhällsaktörer som arbetar för att förebygga och förebygga självmord i Sápmi.

Självmord bland samerna

- Överrepresenterade i självmordsstatistiken
- Mer frekventa förekomster av självmordskluster

Samer bærer en tyngre bød

- Historiske tap av land, kultur, tradisjonell kunnskap og språk
- Pågående strukturell og individuell diskriminering og dårlig behandling av samer
- Intern diskriminering

Inadekvat problemløsning på ulike nivåer

- Mangel på likeverdige helsetjenester
- Sterke og multiplekse samiske nettverk gir støtte men kan også være et hinder for hjelpsøking
- Tradisjonelle verdier om å klare seg selv - leš birget – kan føre til inadekvat problemløsning

Förprojekt 2020

- En enkät skickades ut på remiss: Noereh, Sanks och Sametinget. UiT/RVTS, Nasjonalt senter for selvmordsforskning og -forebygging (UiO)
- Undersökningen gjennomførdes på 3 språk: nordsamiska, sydsamiska och lulesamiska
- Tog kontakt med över 100 föreningar, kommuner och organisationer
- Projektet skulle ge svar på tre inledande frågor
 - a) Behöver Kirkens SOS ha ett erbjudande på samiska?
 - b) Vilket erbjudande ska det i så fall vara?
 - c) Finns det tillräckligt många frivilliga för att starta ett sådant erbjudande

Slutsats/vår rekommendation:

- * En nordsamisk tjänst bör utvecklas
- * Tjänsten ska vara skriftlig

Övergrepp och orättvisa

Den 1 juni 2023 presenterte
Kommissjonen for å granske
forsoningspolitikk og urett overfor
samer, kvener og norskfinner.
(sannhets- og forsoningskommisjonen)
sin rapport

3. juni 2022 tillsatte den
svenska regeringen en
kommission för att utreda
orättvisor och övergrepp mot
olika samiska grupper.
(Sanningskommissionen)

Kommissionen ska lämna
sina rekommendationer
senast den 1 december 2025

Vägen framåt

- Norskt/svenskt samarbete
- Utveckla tjänsten
- Utveckla mobilapp
- Söker samarbete med andra
- Fokus nu är att göra tjänsten känd och att rekrytera fler volontärer

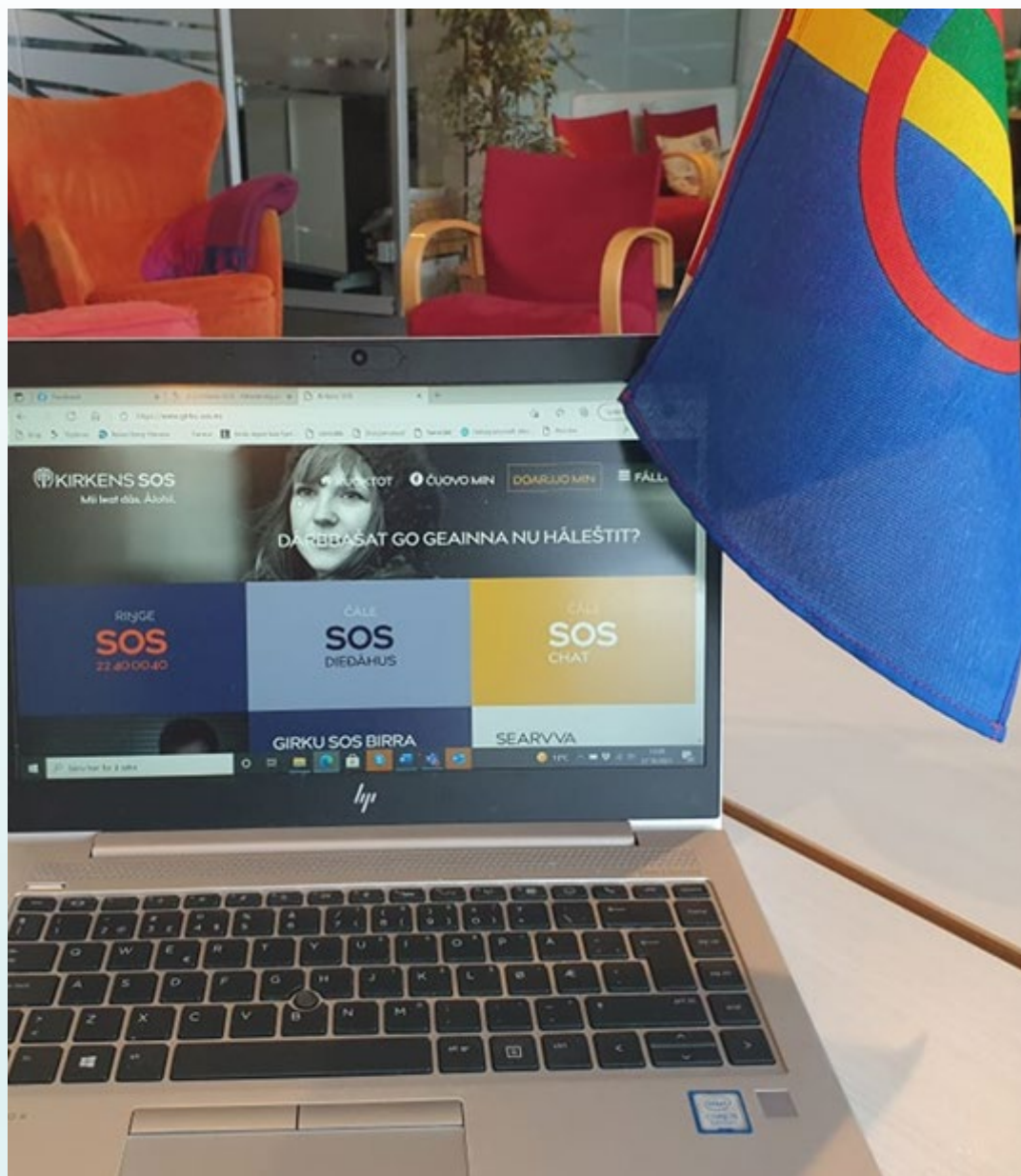
Utmaningar

Rätt namn?

Att tjänsten inte används

Tålmod – tar lång tid att vinna förtroende

Många startar stödtjänster – och lägger ner

Vision

Skapa en varaktig och effektiv hjälptjänst för den samiska befolkningen som många organisationer kan samarbeta kring.

Mii leat dás – Álohii

GIRKU
SOS

girku-sos.no

Hála iešsorbmenjurdagiid birra
– dat sáhttá gádjut heakka

GIRKU
SOS

girku-sos.no

KYRKANS
SOS

Interreg

Co-funded by
the European Union

Aurora

Girku SOS

KIRKENS
SOS